

Κοχυλάκι, εσύ δε φταις!



Εικόνες: Βίλμυ Κορμπατζιά

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ένα παραμύθι
για την πρόληψη
της σεξουαλικής
κακοποίησης
των παιδιών

Παιδική σεξουαλική κακοποίηση/παρενόχληση

Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, στην Ελλάδα ένα στα έξι παιδιά θα δεχθεί κάποια μορφή σεξουαλικής βίας στη ζωή του, ενώ εννιά στις δέκα περιπτώσεις ο θύτης προέρχεται από το στενό φιλικό ή συγγενικό περιβάλλον.

Η έκταση όμως αυτής της μορφής βίας είναι μεγαλύτερη από αυτή που καταγράφεται, καθώς τα περισσότερα περιστατικά αποσιωπώνται. Αυτός είναι και ο λόγος που τούτη η μορφή κακοποίησης χαρακτηρίζεται ως η πιο βουβή.

Η πράξη

Η παιδική σεξουαλική κακοποίηση/παρενόχληση υφίσταται όταν κάποιο παιδί ή έφηβος εκτίθεται σε πράξη με σεξουαλικό περιεχόμενο, η οποία υποκινείται από άλλο άτομο. Τις περισσότερες φορές, η πράξη αυτή (λεκτική ή μη) υπακούει σε κάποια ερωτική ανάγκη του θύτη (θωπεία, χάδια, αγγίγματα κ.ά.), χωρίς απαραίτητα να συνεχίζει σε βιασμό. Και σε αυτή την περίπτωση το βίωμα είναι εξίσου επώδυνο και τραυματικό για την ψυχή του παιδιού.

Με άλλα λόγια, η παιδική σεξουαλική κακοποίηση/παρενόχληση είναι μια πρόωρη και βίαιη αφύπνιση της σεξουαλικότητας του παιδιού αλλά και ένας τρόπος κατακρεούργησης της ομαλής ανάπτυξής του. Είναι μια πράξη που ευνοεί την αποδοχή της επιθετικότητας ως ένδειξης συναισθηματικής έκφρασης, αφού συνήθως ο θύτης είναι ένας άνθρωπος για τον οποίο το παιδί τρέφει αγάπη. Τέλος, από μια φεμινιστική οπτική, μπορεί να χαρακτηριστεί και ως μια μέθοδος άσκησης ελέγχου και καθυπόταξης της γυναίκας από την παιδική κιόλας ηλικία.

Συνέβαινε πάντα;

Ναι, συνέβαινε πάντα! Η διαφορά με το σήμερα είναι πως, στο πλαίσιο της γενικότερης απενεχοποίησης της σεξουαλικής ζωής των ανθρώπων, απομακρύνεται σιγά σιγά από τον μανδύα του ταμπού και οτιδήποτε αφορά την κακοποίησή της.

Ζούμε σε μια εποχή όπου έχουμε αναπτύξει την ενσυναίσθηση απέναντι σε κακοποιητικά γεγονότα. Επικοινωνούμε περισσότερο οτιδήποτε συμβαίνει γύρω μας και αναγνωρίζουμε το παιδί ως υποκείμενο δικαιωμάτων περισσότερο από πριν. Με αυτό τον τρόπο, ήδη έχουμε ξεκινήσει τη διαδικασία εξάλειψης αυτής της μορφής βίας, αφού μιλώντας για τα γεγονότα που συμβαίνουν στην κοινωνία ή σε κάθε μικροκοινωνία, κλείνουμε έναν φαύλο κύκλο επανάληψής της.

Γιατί συμβαίνει; Ο ρόλος της σεξουαλικής αγωγής

Αφαιρώντας την ψυχοπαθολογία του θύτη, ο οποίος στις περισσότερες περιπτώσεις επαναλαμβάνει έναν κύκλο βίας με σκοπό να «αυτοθεραπευτεί» και να βγει από τον ρόλο του θύματος που έχει υπάρξει στο παρελθόν, αξίζει να επικεντρωθούμε σε έναν σημαντικό λόγο ο οποίος οδηγεί σε αυτό τον τρόπο κακοποίησης των παιδιών. Τα παιδιά δυσκολεύονται να κατανοήσουν πως έχουν το δικαίωμα να πουν «όχι» σε έναν ενήλικα, ακόμα και για το σώμα τους, καθώς η χρήση της λέξης «όχι» είναι απαγορευμένη ή ελάχιστα υπολογίσιμη. Συχνά ως γονείς/εκπαιδευτικοί, θέλοντας να δημιουργήσουμε ένα σύστημα αξιών για εκείνα, παραβλέπουμε τα δικά τους «θέλω». Τους επιβάλλουμε ποιον θα αγαπάνε και ποιον όχι «Είναι ο παππούς σου, πρέπει να τον αγαπάς», ποιος επιτρέπεται να τα αγγίζει και ποιος όχι «Έχεις λείψει πολύ στη θεία σου, πήγαινε να σε φιλήσει», με ποιους θα κάνουν παρέα, με τι παιχνίδια θα παίξουν, ποιο επάγγελμα θα



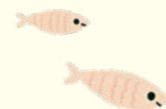
ακολουθήσουν, ποιον θα ερωτευτούν και ποιον θα αγαπήσουν. Έτσι, δημιουργούμε ακόλουθους των επιθυμιών των σημαντικών άλλων, όπως ένας πολύ σημαντικός άλλος θα είναι και ο θύτης.

Ένας ακόμα πολύ σημαντικός λόγος είναι η έλλειψη της επαφής των παιδιών με τη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση και τη Συμπεριληπτική Σεξουαλική Αγωγή. Τα παιδιά δε γνωρίζουν! Δε γνωρίζουν βασικές πληροφορίες, από την ακριβή ονομασία των γεννητικών οργάνων μέχρι τα όρια που πρέπει να υπάρχουν μεταξύ του σώματός τους και των άλλων.

Τέλος, μια ακόμα πολύ σημαντική πληροφορία σε σχέση με την προστασία των παιδιών είναι τα ιδιωτικά μέρη του σώματος, οι ιδιωτικοί χώροι και η σημασία τους. Ιδιωτικό είναι όλο μας το σώμα!

Όπως οφείλουμε να ενημερώσουμε τα παιδιά για διάφορους πιθανούς κινδύνους («τι κάνουμε σε περίπτωση σεισμού;», «Τι κάνουμε αν μας πλησιάσει ένας άγνωστος;», «Τι κάνουμε σε περίπτωση που χαθούμε στον δρόμο;»), έτσι χρειάζεται να τα ενημερώσουμε και για την περίπτωση της σεξουαλικής παρενόχλησης. «Τι κάνουμε όταν κάποιος άνθρωπος, γνωστός ή μη, αρχίζει να παραβιάζει τα όρια της ιδιωτικότητάς μας και μας κάνει να νιώθουμε άβολα;», «Πώς μπορούμε να βάλουμε όρια σχετικά με το σώμα μας;».

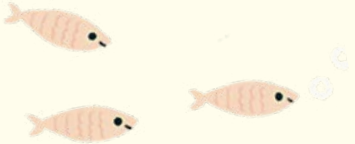
Αυτή είναι μια συζήτηση η οποία μπορεί να ξεκινήσει από πολύ μικρή ηλικία. Ακόμα και από τη βρεφική. Ο τρόπος, η συχνότητα και ο λόγος που αγγίζουμε τα παιδιά μας ή τα παιδιά άλλων δίνουν ένα μη λεκτικό μήνυμα για το τι επιτρέπεται και τι όχι. Αν το άγγιγμα, η αγκαλιά ή το φιλί περνούν πρώτα από το σκαλοπάτι της συναίνεσης του παιδιού σε αυτό, τότε ήδη έχουμε βάλει το πρώτο μας λιθαράκι για αυτή την πολύ σημαντική ασπίδα προστασίας. Τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να ακολουθούν τις δικές τους ανάγκες και επιθυμίες.



Γιατί τα παιδιά δε μιλούν;

Γιατί σε πρώτη φάση και ειδικά όταν είναι αρκετά μικρά σε ηλικία δεν μπορούν να καταλάβουν ότι ένας άνθρωπος που αγαπούν πολύ μπορεί να τα βλάψει. Αντιλαμβάνονται πως αυτές οι πράξεις είναι στο πλαίσιο της υγιούς ένδειξης αγάπης.

Όταν αρχίσουν να καταλαβαίνουν πως αυτό δεν είναι αγάπη, τότε μπαίνουν ο φόβος, οι ενοχές και τα ταμπού σχετικά με το σεξ. «Εγώ έκανα κάτι λάθος και το προκάλεσα όλο αυτό», «Πώς θα μιλήσω στους δικούς μου για αυτό που συνέβη αφού εμείς δε μιλάμε ποτέ για τέτοια θέματα». Επίσης, ο θύτης πάντα φροντίζει με έμμεσο ή άμεσο τρόπο να χειραγωγεί και να απαγορεύει.

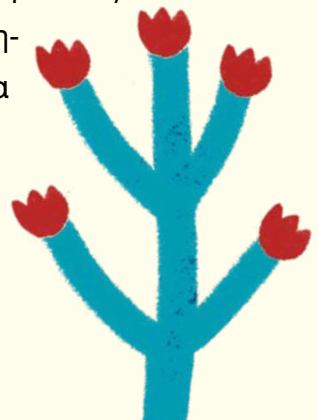


Ποιες είναι οι συνέπειες της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης/παρενόχλησης;

Οι συνέπειες μιας τέτοιας μορφής κακοποίησης είναι πολλές και σοβαρές, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Και κυρίως όσον αφορά τον τρόπο που σχετίζονται πλέον αυτοί οι άνθρωποι με τους άλλους, αλλά και τον τρόπο που χαίρονται τη δική τους ενήλικη σεξουαλική ζωή. Ακόμα και αν το βίωμα δεν υπάρχει ως εικόνα στο μυαλό, δηλαδή το θύμα δε θυμάται πια ότι έχει κακοποιηθεί, το σώμα δεν ξεχνάει.

Αυτό που τραυματίζεται πρώτο από μια τέτοια μορφή κακοποίησης είναι η εμπιστοσύνη. Άνθρωποι που έχουν κακοποιηθεί σεξουαλικά ως παιδιά συνήθως αντιμετωπίζουν δυσκολίες στις διαπροσωπικές σχέσεις, είτε αυτές είναι φιλικές ή συγγενικές ή ερωτικές ή επαγγελματικές.

Μια δεύτερη επίπτωση, η οποία ακολουθεί τα επόμενα χρόνια μετά την κακοποίηση, είναι η αμφιθυμία. Δύο αντικρουόμενα συναισθήματα για το ίδιο πρόσωπο ή για την ίδια κατάσταση. Αγάπη και μίσος. Επιθυμία και δυσφορία.



Περιλαμβάνει πρόσθετο υλικό
για γονείς και εκπαιδευτικούς

Εισαγωγικό σημείωμα
και βιωματικές δραστηριότητες (παιχνίδια και δραματοποίηση)
για την αξιοποίηση του παραμυθιού στο σπίτι ή στο σχολείο
(στο πλαίσιο της θεματικής των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων
Γνωρίζω το σώμα μου - Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση)

Πόσο χαρούμενο είναι το Κοχυλάκι όταν παίζει με την παρέα του!
Σήμερα ακόμα περισσότερο, γιατί βρήκε έναν καινούριο φίλο, τον Κάβουρα.
Οι δυο τους απολαμβάνουν τις βουτιές και τα παιχνίδια στη θάλασσα.

Τι γίνεται όμως όταν φτάνουν στον σκοτεινό βυθό;
Ο Κάβουρας έχει αλλάξει... Το Κοχυλάκι φοβάται
αλλά βρίσκει το θάρρος να φύγει μακριά.

Ευτυχώς η μαμά του είναι εκεί και το παίρνει αγκαλιά:

*Μίλησέ μου, Κοχυλάκι,
και καθόλου εσύ δε φταις,
κανείς να μη σ' αγγίζει
αν εσύ το ίδιο δε θες.*

Από 4 ετών

ISBN:978-618-03-3189-9



ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83189

metaixmio.gr